

POSTANOWIENIE

Dnia 12 kwietnia 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jolanta Frańczak

w sprawie z powództwa M. M.

przeciwko M. [...] w W.

o przywrócenie do pracy i wynagrodzenie za czas pozostawania bez pracy,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń

Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 12 kwietnia 2016 r.,

skargi kasacyjnej powoda od wyroku Sądu Okręgowego w W.

z dnia 21 sierpnia 2014 r., sygn. akt XXI Pa [...],

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,

2. zasądza od powoda na rzecz strony pozwanej kwotę 120 zł (sto dwadzieścia) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym,

3. przyznaje radcy prawnej M. B. od Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego w W. kwotę 120 zł (sto dwadzieścia) powiększoną o stawkę należnego podatku od towarów i usług tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi w postępowaniu kasacyjnym.

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w W. XXI Wydział Pracy wyrokiem z dnia 21 sierpnia 2014 r., po rozpoznaniu apelacji powoda M. M. od wyroku Sądu Rejonowego w W. z dnia 23 kwietnia 2013 r. oddalającego powództwo przeciwko pozwanemu M. [...] w W. o przywrócenie do pracy, zmienił zaskarżony wyrok w punkcie 3 w zakresie kosztów

w ten sposób, że nie obciążył powoda kosztami zastępstwa prawnego na rzecz M.[...] w W., Dyrektora Generalnego M. [...] w W. (pkt I), oddalił apelację w pozostałym zakresie (pkt II) i odstąpił od obciążenia powoda kosztami zastępstwa prawnego pozwanego w instancji odwoławczej (pkt III).

Sąd Okręgowy podzielił stanowisko Sądu pierwszej instancji, że uzasadniona jest przyczyna rozwiązania stosunku pracy wskazana w wypowiedzeniu umowy o pracę w postaci utraty zaufania, na którą złożyły się następujące okoliczności faktyczne: odmowa wykonywania poleceń służbowych, braki aktualizacji zakresu obowiązków i instrukcji w sprawie organizacji i zakresu działania Archiwum Zakładowego, niewłaściwe podejście do innych pracowników oraz osób z zewnątrz, zachowanie noszące znamiona szykanowania w stosunku do jednego ze współpracowników, sformalizowanie współpracy w zakresie udostępniania akt archiwalnych dla potrzeb wewnętrznych urzędu w sposób utrudniający bądź wręcz uniemożliwiający realizację ich regulaminowych zadań, bezzasadne kwestionowanie kompetencji przełożonych oraz kierownictwa i pracowników innych wydziałów oraz narażanie dobrego imienia wojewody poprzez stosowanie obraźliwego stylu udzielania odpowiedzi trudnym klientom urzędu. W ocenie Sądów obu instancji okoliczności te dostatecznie uzasadniają utratę zaufania do powoda jako pracownika. Tym samym uzasadniają rozwiązanie umowy o pracę za wypowiedzeniem, które jest zwykłym sposobem ustania zatrudnienia i nie musi być spowodowane zaistnieniem jakichś szczególnych okoliczności.

Skargę kasacyjną od powyższego wyroku wniósł powód M. M. zaskarżając go w całości oraz wnosząc o jego uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpatrzenia Sądowi Okręgowemu w W., a także o zasądzenie kosztów udzielonej pomocy prawnej z urzędu przez pełnomocnika, który nie prowadził sprawy w drugiej instancji, nie opłaconej w całości ani w części w inny sposób.

Skarga kasacyjna została oparta na podstawie naruszenia przepisów prawa materialnego przez niewłaściwe zastosowanie i błędną wykładnię art. 30 § 4 i 45 §1 k.p. Skarżący wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powołując się na przesłankę jej oczywistego uzasadnienia „z uwagi na niezastosowanie przez Sąd Okręgowy przepisów prawa materialnego zgodnie z ich wykładnią językową i utrwaloną linią orzecznictwa sądów.”

W odpowiedzi na skargę pozwany wniosł o odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, ewentualnie o jej oddalenie oraz o zasądzenie od skarżącego na rzecz pozwanego kosztów postępowania kasacyjnego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli: 1) w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, 2) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, 3) zachodzi nieważność postępowania lub 4) skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Skarga opiera się na przesłance oczywistego uzasadnienia skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) „z uwagi na niezastosowanie przez Sąd Okręgowy przepisów prawa materialnego zgodnie z ich wykładnią językową i utrwaloną linią orzecznictwa sądów”, zaś w podstawach skargi zarzucono obrazę przepisów prawa materialnego, to jest art. 30 § 4 k.p. i art. 45 § 1 k.p.

Art. 398⁴ § 2 k.p.c. wśród istotnych wymagań skargi kasacyjnej wymienia obowiązek złożenia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie. Jego spełnienie powinno przybrać postać wyodrębnionego wyводу prawnego, w którym skarżący wykaże, jakie występujące w sprawie okoliczności pozwalają na uwzględnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i jednocześnie uzasadnieniu, dlaczego odpowiadają one ustawowemu katalogowi przesłanek. Ustawodawca nieprzypadkowo, konstruując wymogi skargi kasacyjnej, wyodrębnił w oddzielnych przepisach art. 398⁴ k.p.c. obowiązek przytoczenia podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia (§ 1) i obowiązek przedstawienia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienia (§ 2). Chodzi zatem o dwa odrębne, kreatywne elementy skargi kasacyjnej, które spełniają określone cele i podlegają ocenie Sądu Najwyższego na różnych etapach postępowania kasacyjnego. Wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie podlegają analizie na etapie „przedsądu”, natomiast przytoczone podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie oceniane są dopiero po przyjęciu skargi do

rozpoznania, w trakcie jej merytorycznego rozpoznawania. Oba te elementy muszą być więc przez skarżącego wyodrębnione, oddzielnie przedstawione i uzasadnione, a dla spełnienia wymagania z art. 398⁴ § 2 k.p.c. nie wystarczy odwołanie się do podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia, bo choć dla obu tych przesłanek argumenty mogą być podobne, to Sąd Najwyższy w ramach „przedsądu” bada tylko wskazane w skardze okoliczności uzasadniające przyjęcie jej do rozpoznania, nie analizuje zaś podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia.

Skarga kasacyjna powinna być tak zredagowana i skonstruowana, aby Sąd Najwyższy nie musiał poszukiwać w uzasadnieniu jej podstaw pozostałych elementów konstrukcyjnych skargi, ani tym bardziej się ich domyślać. Skarga kasacyjna jest wszak szczególnym środkiem zaskarżenia, realizującym przede wszystkim interes publiczny, polegający na usuwaniu rozbieżności w orzecznictwie sądów powszechnych oraz na wspomaganiu rozwoju prawa, zatem uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania powinno koncentrować się na wykazaniu, iż takie okoliczności w sprawie zachodzą (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 31 stycznia 2008 r., II UK 246/07, LEX Nr 449007; z dnia 10 marca 2008 r., III UK 4/8, LEX Nr 459291; z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX Nr 404134; z dnia 19 czerwca 2008 r., II UZ 18/08, LEX Nr 406392). Dla spełnienia wymogu z art. 398⁴ § 2 k.p.c. konieczne jest, zatem zawarcie w skardze kasacyjnej odrębnego wniosku o jej przyjęcie do rozpoznania, zawierającego profesjonalny wywód prawny nawiązujący do wskazanych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. przesłanek „przedsądu” ze wskazaniem, które z nich występują w sprawie i z uzasadnieniem stanowiska skarżącego w tym przedmiocie.

Jeżeli więc przesłanką wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest twierdzenie skarżącego, że skarga jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁴ § 1 w związku z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.), powinien on w uzasadnieniu wniosku zawrzeć wywód prawny wskazujący, w czym wyraża się ta „oczywistość” i przedstawić argumenty na poparcie tego twierdzenia (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 31 stycznia 2008 r. II UK 246/07, LEX Nr 449007). Powołanie się na przesłankę zawartą w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. zobowiązuje skarżącego do przedstawienia wyводу prawnego, uzasadniającego jego pogląd, że skarga jest oczywiście uzasadniona, przy czym, o ile dla uwzględnienia skargi kasacyjnej

wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla jej przyjęcia do rozpoznania konieczne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającej na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274). Jednak o tym, że skarga jest oczywiście uzasadniona nie może decydować argumentacja zawarta w uzasadnieniu jej podstaw (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 2 kwietnia 2008 r. II PK 347/07, LEX nr 465860).

W rozpoznawanej sprawie w skardze kasacyjnej nie ma uzasadnienia wniosku o przyjęcie jej do rozpoznania w powyższym rozumieniu, ponieważ w jego treści skarżący odwołuje się jedynie pobieżnie do podstaw kasacyjnych, a ponadto brak w nim jakichkolwiek argumentów na poparcie twierdzenia o oczywistej zasadności skargi zwłaszcza, że rozpoznanie skargi kasacyjnej następuje tylko z przyczyn kwalifikowanych, gdyż tylko one decydują o wyniku „przedsądu”. Skarżący swoją „argumentację” w tym zakresie ogranicza jedynie do wyrażenia opinii, że „podane przez pozwanego w wypowiedzeniu umowy o pracę okoliczności stanowiące przypadki niewykonywania lub niewłaściwego wykonywania obowiązków pracowniczych są ewidentnymi, samoistnymi przyczynami wypowiedzenia stosunku pracy i na ich tle podana przyczyna wypowiedzenia - utrata zaufania jest nieudolnym zastosowaniem sformułowania nieoddającego stanu faktycznego, a więc jest nierzeczywista i jako taka nie spełnia dyspozycji art. 30 § 4 k.p. Bowiem w art. 30 § 4 k.p. ustawodawca nakazał podać pracownikowi przyczynę wypowiedzenia, a nie okoliczności”. Ponadto należy zauważyć, że potencjalne stwierdzenie oczywistego naruszenia wskazanego w podstawach skargi przepisu prawa materialnego (art. 45 § 1 k.p. w związku z art. 30 § 4 k.p.) wymagałoby kolejnej (ponownej) weryfikacji i oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego, co usuwa się na ogół i co do zasady spod weryfikacji kasacyjnej (art. 398³ § 3 i art. 398¹³ § 2 k.p.c.).

Mając powyższe na uwadze Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, rozstrzygając o kosztach postępowania na zasadzie art. 98 § 1 k.p.c.

